

Kaupunginvaltuusto/Pöytäkirja

Aika 30.10.2023 klo 17:00 - 18:12

Paikka Tiedepuisto, Louhela-sali, os. Länsikatu 15, rak.1, 1. krs

Käsitellyt asiat

Pykälä	Otsikko	Sivu
§ 105	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 106	Pöytäkirjantarkastajien valinta	6
§ 107	Työvoimapalvelujen järjestäminen järjestämisvastuusopimuksen (työllisyysalueen kuntien välisen sopimuksen yhteisen toimielimen perustamisesta ja julkisten työvoimapalvelujen järjestämisestä) ja järjestämisvastuusuunnitelman hyväksyminen	7

Kaupunginvaltuusto/Pöytäkirja

Läsnä

Ainasto Päivi	varavaltuutettu
Arponen Teemu	varavaltuutettu
Autti Hannele	varavaltuutettu
Bogdanoff Eero	valtuutettu
Dannenberg Alia	valtuutettu
Elo Timo	valtuutettu
Eloranta Satu-Sisko	valtuutettu
Eskelinen Seppo	valtuutettu
Eteläpää Päivi	valtuutettu
Heinonen Eila	valtuutettu
Hirvonen Jukka	valtuutettu
Hjälmi Heli	valtuutettu
Holopainen Hannu	valtuutettu
Honkanen Anu	valtuutettu
Hulmi Helena	valtuutettu
Huovinen Sari	valtuutettu
Jumppanen Anssi	varavaltuutettu
Järvinen Anni	valtuutettu
Kaita Karita	valtuutettu
Keskisalo Pentti	valtuutettu
Ketonen Matti	1. varapuheenjohtaja
Konttiokorpi Anniina	valtuutettu
Korhonen Jari	valtuutettu
Koskinen Sari	valtuutettu
Kuivalainen Maija	valtuutettu
Kukkonen Pekka	valtuutettu
Laasonen Jenni	valtuutettu
Laitila Sami	valtuutettu
Mainonen Jenni	valtuutettu
Majoinen Kaija	varavaltuutettu
Mara Outi	valtuutettu
Meriläinen Juhani	varavaltuutettu
Mikkonen Virve	valtuutettu
Mustonen Juha	valtuutettu
Nuutinen Jere	valtuutettu
Nuutinen Tapani	valtuutettu
Petrelä Martta	nuorisovaltuuston edustaja
Pippola Jarmo	varavaltuutettu
Pippuri Arto	valtuutettu
Pitko Jarno	varavaltuutettu
Porokka Jouni	valtuutettu
Poutanen Wilma	valtuutettu
Puustinen Pekka	valtuutettu
Puustinen Timo	valtuutettu
Pyöriäinen Jasmin	valtuutettu
Rossi Hannes	valtuutettu
Räty Margareetta	valtuutettu
Räty Marjatta	valtuutettu
Saarelainen Antti	valtuutettu
Saari Ninni	varavaltuutettu
Savolainen Terhi	valtuutettu
Tahvanainen Petteri	valtuutettu
Tielinen Ari	valtuutettu
Torni Anni	valtuutettu
Törmälä Anssi	valtuutettu
Vehviläinen Anu	valtuutettu
Wihonen Jussi	valtuutettu

Poistui kokouksesta §
107 klo 17:49

	Vornanen Timo Vuojärvi Petja Väistö Matti	valtuutettu valtuutettu valtuutettu
Muu läsnäolo	Himanka Riitta Huikuri Satu Jokela Jenni Kaasinen Jani Kärkkäinen Mikko Laakkonen Sami Lipponen Anne Penttilä Jere Penttinen Pekka Pitkänen Mari Rautio Tommi Salminen Tiina Varonen Ari Vartiainen Riikka	hallintojohtaja talousjohtaja kansliapäällikkö vs. sivistys- ja hyvinvointijohtaja pöytäkirjanpitäjä, kaupunginlakimies strategiajohtaja asiakirjahallintopäällikkö vs. kaupunginjohtaja tietohallintopäällikkö henkilöstöjohtaja videotuottaja tietosuojavastaava kaupunkiympäristöjohtaja työllisyyspäällikkö
Poissa	Kinnunen Asseri Kärkäs Joakim Leppänen Jaakko Mikkonen Krista Mäkisalo-Ropponen Merja Partanen Ella Piironen Mika Toivanen Ville Vanhanen Helmi	2. varapuheenjohtaja puheenjohtaja valtuutettu valtuutettu valtuutettu valtuutettu valtuutettu valtuutettu valtuutettu
Allekirjoitukset		
	Matti Ketonen puheenjohtaja	Mikko Kärkkäinen pöytäkirjanpitäjä
Pöytäkirjan tarkastus	Pöytäkirja on tarkastettu 31.10.2023	
	Anu Honkanen pöytäkirjantarkastaja	Karita Kaita pöytäkirjantarkastaja
	Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.	
Pöytäkirja on yleisesti nähtävillä	Pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi 1.11.2023 yleisessä tietoverkossa.	
	Pöytäkirjanpitäjä	Mikko Kärkkäinen

Kaupunginvaltuusto

§ 105

30.10.2023

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

KV 30.10.2023 § 105

Hallintosäännön määräämällä tavalla olivat seuraavat valtuutetut ja varavaltuutetut ilmoittaneet, etteivät esteen vuoksi voi osallistua tähän kokoukseen:

Joakim Kärkäs	henkilökohtainen este
Krista Mikkonen	työeste
Merja Mäkisalo-Ropponen	henkilökohtainen este
Ville Toivanen	henkilökohtainen este
Ella Partanen	työeste
Helmi Vanhanen	henkilökohtainen este
Asseri Kinnunen	henkilökohtainen este
Mika Piironen	henkilökohtainen este
Jaakko Leppänen	henkilökohtainen este

Hallintosäännön 120 §:n nojalla puheenjohtaja oli kutsunut tähän kokoukseen seuraavat varavaltuutetut:

Valtuutettu Joakim Kärkkään tilalle SDP Joensuun valtuustoryhmän 1. varavaltuutetun Päivi Ainaston.

Valtuutettu Krista Mikkosen tilalle Joensuun Vihreä valtuustoryhmän 1. varavaltuutetun Hannele Autin.

Valtuutettu Merja Mäkisalo-Ropposen tilalle SDP Joensuun valtuustoryhmän 3. varavaltuutetun Juhani Meriläisen.

Valtuutettu Ville Toivasen tilalle Joensuun Keskustan valtuustoryhmän 2. varavaltuutetun Kaija Majosen.

Valtuutettu Ella Partasen tilalle Joensuun Vihreä valtuustoryhmän 2. varavaltuutetun Jarno Pitkon.

Valtuutettu Helmi Vanhasen tilalle Joensuun Vihreä valtuustoryhmän 3. varavaltuutetun Ninni Saarisen.

Valtuutettu Asseri Kinnusen tilalle Joensuun Perussuomalaisten valtuustoryhmän 1. varavaltuutetun Anssi Jumppasen.

Valtuutettu Mika Piironen tilalle Kristillisdemokraattien valtuustoryhmän 1. varavaltuutetun Jarmo Pippolan.

Valtuutettu Jaakko Leppäsen tilalle Joensuun Perussuomalaisten valtuustoryhmän 3. varavaltuutetun Teemu Arposen.

Cloud Meeting kokousjärjestelmän läsnäoloilmoituksella tapahtuneen läsnäolijoiden toteamisen tultua toimitetuksi puheenjohtaja totesi, että paikalla oli 58 valtuutettua.

Lisäksi puheenjohtaja totesi, että paikalla oli vs. kaupunginjohtaja Jere Penttilä ja että kokouksessa olivat läsnä myös seuraavat viranhaltijat:

Hallintojohtaja Riitta Himanka
Kansliapäällikkö Jenni Jokela
Talousjohtaja Satu Huikuri

Kaupunginvaltuusto

§ 105

30.10.2023

Henkilöstöjohtaja Mari Pitkänen
Strategiajohtaja Sami Laakkonen
vs. sivistys- ja hyvinvointijohtaja Jani Kaasinen
Tietosuojavastaava Tiina Salminen
Tietohallintopäällikkö Pekka Penttinen
Asiakirjahallintopäällikkö Anne Lipponen
Videotuottaja Tommi Rautio
Kaupunkiympäristöjohtaja Ari Varonen
Työllisyyspäällikkö Riikka Vartiainen

Lisäksi paikalla oli nuorisovaltuuston edustaja Martta Petrelius.

Pöytäkirjanpitäjänä oli kaupunginlakimies Mikko Kärkkäinen.

Kutsu 30.10.2023 pidettävään kaupunginvaltuuston kokoukseen ja esityslista liitteineen oli julkaistu yleisessä tietoverkossa ja luottamushenkilöiden verkkopalvelussa sekä lähetetty tieto esityslistan julkaisusta sähköpostitse valtuutetuille 25.10.2023.

Ilmoitus kokouksesta oli julkaistu yleisessä tietoverkossa Joensuun kaupungin verkkosivuilla sekä sanomalehti Karjalaisessa ja Viikko Pohjois-Karjalassa 19.10.2023. Karjalan Heilissä ilmoitus oli julkaistu 18.10.2023.

Päätös:

Koska kutsu valtuuston kokoukseen oli toimitettu kuntalaissa säädetyllä ja hallintosäännössä määrätyllä tavalla sekä paikalla oli enemmän kuin kaksi kolmasosaa valtuutetuista, puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Merkittiin, että valtuutti Anssi Törmälä saapui kokoukseen tämän pykälän käsittelyn aikana kello 17.05. Paikalla oli tämän jälkeen 59 valtuutettua eli valtuusto täysilukuisena.

Kaupunginvaltuusto

§ 106

30.10.2023

Pöytäkirjantarkastajien valinta

KV 30.10.2023 § 106

Pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti 31.10.2023 kello 13.00 mennessä.

Pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Karita Kaita ja Anu Honkanen.

Päätös:

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Karita Kaita ja Anu Honkanen.

Kaupunginhallitus	§ 391	23.10.2023
Kaupunginvaltuusto	§ 107	30.10.2023

Työvoimapalvelujen järjestäminen järjestämisvastuusopimuksen (työllisyysalueen kuntien välisen sopimuksen yhteisen toimielimen perustamisesta ja julkisten työvoimapalvelujen järjestämisestä) ja järjestämisvastuusuunnitelman hyväksyminen

KH 23.10.2023 § 391

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä (JvL, 308/2023) siirtää julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuun valtiotoimijalta kunnalle 1.1.2025. Uudistuksella tavoitellaan työllisyyden lisäämistä tuomalla palvelut osaksi kunnan elinvoimatehtävää. Tehtävien järjestämiseksi kunnille siirtyy yleiskatteellista valtionosuutta ja henkilöstöä TE-toimistosta sekä KEHA- ja ELY-keskuksesta. Lakiin sisältyy kuntien osarahoittaman työttömyysturvan muuttuminen nykyistä kannustavammmaksi.

Järjestämisvastuulain 13 §:n mukaan kunnat voivat järjestää palvelut itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kuntayhtymälle tai kunnalle (Kuntalaki, KL 8 §). Kunnat, joissa työvoima ylittää 20 000 henkilöä, voivat järjestää palvelut itse. Mikäli kunnan työvoiman määrä alittaa 20 000 henkilöä, kunnan tulee perustaa yhden tai useamman kunnan sisältävä työllisyysalue. Lain mukaan työllisyysalueen tulee olla maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva sekä siihen tulee lähtökohtaisesti sisällyttää alueen keskuskaupunki (JvL 12 §).

Pohjois-Karjalan kunnat perustivat yhteisen TE2024-valmisteluyksikön alkuvuodesta 2023. Yksikön tehtävänä on ollut valmistella Pohjois-Karjalaan kahta työvoimapalvelujen järjestämisvaihtoehtoa siten, että järjestämisvastuu pystytään ratkaisemaan kunnissa työ- ja elinkeinoministeriön asettamassa aikataulussa. Kuntien tulee toimittaa TEM:lle työvoimapalvelujen järjestämisvastuusuunnitelma, sopimus yhteisen toimielimen perustamisesta (KL 52 §) sekä tiedot TE-palvelujen nykyisten toimitilojen käytöstä 31.10.2023 mennessä.

TE2024-valmisteluyksikkö aloitti valmistelutehtävän lainsäädännön vahvistuttua huhtikuussa 2023 tehtävänäään valmistella kahta eri työvoimapalvelujen järjestämistapaa: 1) Ns. reikäleipämallia, jossa Joensuu toimisi itsenäisessä järjestämisvastuussa ja muu maakunta omana työllisyysalueenaan 2) Koko maakunnan laajuista työllisyysaluetta.

Kahden järjestämisvastuuvaihtoehdon valmistelun tueksi perustettiin kuntien teemakohtaiset työryhmät: hallinto, talous, henkilöstö ja palvelut. Lisäksi valmisteluun osallistuivat kuntien työllisyysvastaavat sekä poliittinen seurantaryhmä. Ryhmiin osallistui myös asiantuntijoita TE-toimistosta ja ELY-keskuksesta.

Valmisteluyksikön tehtävää on ohjannut kuntien tekemät päätökset työvoimapalvelujen järjestämisvastuusta. Joensuun kaupunki päätti halukkuudestaan itsenäiseen järjestämisvastuuseen toukokuussa. Kesäkuussa Heinävesi, Kitee, Kontiolahti, Liperi, Nurmes, Outokumpu, Polvijärvi, Rääkkylä ja Tohmajärvi päättivät kannastaan maakunnalliseen työllisyysalueeseen. Syyskuussa Juuka ja Lieksa linjasivat omista kannoistaan maakunnalliseen työllisyysalueen toteuttamiseen.

Valmistelutyön myötä on selvinnyt, ettei edellä esitetty vaihtoehto 1 voi käytännössä edetä, sillä Joensuuta ympäröivällä alueella ei ole halukkuutta yhteistoimintaan ilman Joensuuta eikä Joensuuta ympäröivältä alueelta löydy tehtävään halukasta vastuukuntaa. Alkusyksystä lähtien kuntien välillä on

Kaupunginhallitus	§ 391	23.10.2023
Kaupunginvaltuusto	§ 107	30.10.2023

neuvoteltu maakunnallisesta järjestämisvastuusta siten, että Joensuu toimisi vastuukuntana (KL 8 §). Neuvottelujen tuloksena on laadittu sopimus yhteisen toimielimen perustamisesta ja julkisten työvoimapalvelujen järjestämisestä sekä järjestämissuunnitelma (liitteet).

Kuntien viranhaltijoiden ja poliittisten päättäjien kesken käydyissä neuvotteluissa on päästy tulokseen, jossa työvoimapalvelut esitetään järjestettäväksi 1.1.2025 alkaen maakunnallisena työllisyysalueena siten, että Joensuu toimii kuntalain 8 §:n mukaisena vastuukuntana. Maakunnallinen työllisyysalue jakautuu työnhakijoiden palvelujen osalta neljään palvelualueeseen: Joensuu, Joensuun seutu, Keski-Karjala ja Pielisen Karjala. Maakunnalliseen työllisyysalueeseen kuuluvat Heinävesi, Ilomantsi, Joensuu, Juuka, Kitee, Kontiolahti, Lieksa, Liperi, Nurmes, Outokumpu, Polvijärvi, Rääkkylä ja Tohmajärvi.

Valmistelija: työllisyyspäällikkö

Kaupunginjohtajan sijaisen päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

- että Joensuun kaupunki järjestää Pohjois-Karjalan maakunnan kunnille 1.1.2025 siirtyvät työvoimapalvelut yhteistoimintana osallistumalla maakunnalliseen työllisyysalueeseen, jonka kuntalain mukaisena vastuukuntana toimii Joensuun kaupunki. Maakunnallinen työllisyysalue jakautuu työnhakijoiden palvelujen osalta neljään palvelualueeseen.
- hyväksyä liitteet järjestämisvastuusopimuksen (työllisyysalueen kuntien välisen sopimuksen yhteisen toimielimen perustamisesta ja julkisten työvoimapalvelujen järjestämisestä) sekä maakunnallisen työllisyysalueen järjestämisvastuusuunnitelman.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että piirijärjestöjen neuvottelussa 27.9.2023 sovittu mukaisesti työllisyysalueen lautakunnassa edustettuina olevien ryhmien ääniosuuksien tulee valittaessa vastata jäsenkuntien valtuustojen eri ryhmien kunnallisvaaleissa saamaa ääniosuutta työllisyysalueella vaalilaissa säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Työllisyyspäällikkö Riikka Vartiainen ja talousjohtaja Satu Huikuri olivat kokouksessa asiantuntijoina asian käsittelyn aikana.

KV 30.10.2023 § 107
1501/00.01.00.04/2023

Ehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

- että Joensuun kaupunki järjestää Pohjois-Karjalan maakunnan kunnille 1.1.2025 siirtyvät työvoimapalvelut yhteistoimintana osallistumalla maakunnalliseen työllisyysalueeseen, jonka kuntalain mukaisena vastuukuntana toimii Joensuun kaupunki. Maakunnallinen työllisyysalue jakautuu työnhakijoiden palvelujen osalta neljään palvelualueeseen.
- hyväksyä liitteet järjestämisvastuusopimuksen (työllisyysalueen kuntien välisen sopimuksen yhteisen toimielimen perustamisesta ja julkisten

Kaupunginhallitus	§ 391	23.10.2023
Kaupunginvaltuusto	§ 107	30.10.2023

työvoimapalvelujen järjestämisestä) sekä maakunnallisen työllisyysalueen järjestämisvastuusuunnitelman.

Keskustelu:

Ennen keskustelun aloittamista työllisyyspäällikkö Riikka Vartiainen esitteli asiaa valtuutetuille.

Asiassa käytiin keskustelu, jossa 15 valtuutettua käytti puheenvuoroja. Lisäksi kansliapäällikkö Jenni Jokela ja vs. kaupunginjohtaja Jere Penttilä käyttivät puheenvuoron ja työllisyyspäällikkö Riikka Vartiainen käytti puheenvuoroja.

Merkittiin, että Juhani Meriläinen poistui kokouksesta kello 17:49 henkilökohtaisen esteen vuoksi. Tilalle ei tullut varavaltuutettua, joten paikalla oli tämän jälkeen 58 valtuutettua.

Keskustelussa ei tehty päätösehdotuksesta poikkeavia esityksiä.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

- 1 Työvoimapalvelut, Järjestämisvastuusopimus maakunta
- 2 Työvoimapalvelut, Järjestämisvastuusuunnitelma maakunta

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 105, § 106

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Muutoksenhakukielto ja peruste:

Päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, jolloin kuntalain (10.4.2015/410) 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 107

KUNNALLISVALITUS

Valitusoikeus ja valitusperusteet

Päätökseen tyytymätön voi hakea siihen muutosta kirjallisella kunnallisvalituksella. Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Valitusviranomainen-ja valitusaika

Itä-Suomen hallinto-oikeus
Käyntiosoite: Minna Canthin katu 64
Postiosoite: PL 1744, 70101 Kuopio
Puhelin: 029 56 42500 (vaihde)
Faksi: 029 56 42501
ita-suomi.hao@oikeus.fi

Kunnallisvalitus on tehtävä kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän (7) päivän kuluessa siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun päätöstä koskeva pöytäkirjaote on lähetetty hänelle kirjeellä. Mikäli tiedoksianto on toimitettu saantitodistusta vastaan tai luovuttamalla asiakirjat asianosaiselle, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Maankäyttö- ja rakennuslain 188.4 §:n mukaan kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan kuitenkin tulleen myös asianosaisen tietoon silloin, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäville.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi asianosaiselle sähköisenä viestinä hänen suostumuksellaan (tavallinen sähköinen tiedoksianto), päätös katsotaan saadun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Mikäli päätös on annettu tiedoksi asianosaiselle sähköisenä viestinä hänen suostumuksellaan niin, että päätös on noudettavissa viranomaisen osoittamalta palvelimelta, tietokannasta tai muusta tiedostosta (todisteellinen sähköinen tiedoksianto), päätös katsotaan saadun tiedoksi, kun se on noudettu viranomaisen osoittamalta yhteydeltä.

Maankäyttölain 188.3 §:n mukaan kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon samaan aikaan, kun päätöksen katsotaan tulleen kunnan jäsenen tietoon.

Valituskirjelmä

Valituksessa on ilmoitettava:

- 1) päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- 3) vaatimusten perustelut;
- 4) mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*).

Valitukseen on liitettävä:

- 1) valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- 2) selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
- 3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valitusasiakirjojen toimittaminen valitusviranomaiselle ja maksut

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitussajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä. Valitusasiakirjat voi lähettää omalla vastuullaan myös telefaksina tai sähköpostiviestinä. Tällöin valituksen on oltava perillä viimeistään viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>. Tällöinkin valituksen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 270 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.